

Міжнародний валютний фонд як інституційна основа міжнародної валютної системи.

Шперун Х.В.

У статті розглядається роль Міжнародного валютного фонду як інституційної основи міжнародної валютної системи. Розкрито повноваження МВФ в галузі регулювання валютних відносин.

Постановка проблеми. Саме у сфері фінансів і економіки найбільше відчувається вплив міжнародних факторів на внутрішньодержавні процеси. Це відбувається тому, що в, так званому-«гео-фінансовому відношенні» держава проявляє себе не стільки, як суверенне утворення, а більше-як отримувач капіталу і, відповідно, змушена конкурувати на рівних із іншими державами, приватними, національними та транснаціональними суб'єктами¹.

Зовсім по-іншому виглядає ситуація із доступом держави до фінансових ресурсів, які містяться в межах її території. Тут суверенітет держави практично нічим не обмежений. Проте, у зв'язку із глобалізацією, зростанням торгівельних транспортних операцій, інвестиціями, уже на початку ХХ століття виникла необхідність у створенні міжнародно-правового регулювання даних питань.

Тому виключно важлива роль належить діяльності наднаціональних структур, які гарантують фізичним та юридичним особам держав, що є членами цих організацій, більш високий рівень стабільності їх прав, так, як за своєю ініціативою-без узгодження з міжнародною організацією питання, віднесеного до її компетенції, держава не має права прийняти рішення про зміну відповідних правил. В.М. Шумілов, аналізуючи сучасні проблеми міжнародного економічного права, зазначає: головне протиріччя сучасної епохи-це протиріччя між державною формою організації суспільства і глобалізацією світової економіки². На його думку, рушійною силою розвитку міжнародних економічних відносин є внесення змін до міжнародної нормативної системи-з метою усунення суперечностей між групами розвинених і країн, що розвиваються³. Отже, можна констатувати, що основною тенденцією розвитку всієї системи міжнародного права є його розвиток від координаційного методу регулювання в сторону субординаційного⁴, від методу двосторонніх угод до багатосторонніх на базі універсальних міжнародних економічних організацій.

Метою даної статті є аналіз ролі Міжнародного валютного фонду в міжнародній валютній системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти діяльності МВФ розглядалися у працях таких вчених як х, як С.Арчер, Д.В.Бовет, Л.Валкі, М.Голдман, ДЖ.Голд, В.Ф.Ебке, О.Дунас З.Доліви-Клепацкі, Р.Кіндлебергер, Дж.Кунц, Є.Палій, Дж.Стілц, М.Тодоро, А.Фаторос, У.Фрідше та інших. Попри це жоден із вказаних авторів не аналізував місце МВФ в міжнародній валютній системі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інституційна структура міжнародних валютно-фінансових відносин включає численні міжнародні організації. Одні з них, маючи в своєму розпорядженні великі повноваження і володіючи значними ресурсами, здійснюють регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин. Інші представляють собою форум для міжурядового обговорення, вироблення консенсусу і рекомендацій, щодо валютно-фінансової політики. Треті забезпечують збір інформації та розповсюдження статистичних та науково-дослідних видань з актуальних валютно-фінансових проблем та економіки в цілому. Деякі з них виконують всі перераховані вище функції.

Міжнародні валютно-фінансові організації об'єднує спільна мета-розвиток співробітництва і забезпечення цілісності та стабілізації світової валютної системи та всесвітнього господарства зага-

ШПЕРУН Х.В.,

аспірант кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка.

© Х. Шперун, 2012

лом. До організацій такого типу, які мають всесвітнє значення, відносяться, насамперед, спеціалізовані установи ООН, МВФ, група Світового банку, а також - СОТ.

Особлива роль в системі таких організацій належить МВФ. Перш за все, це зумовлено тим, що існуюча Світова валютна система створена і діє на основі установчого акту МВФ – Статей угоди Міжнародного валютного фонду. Саме на цю організацію покладено функцію по контролю за виконанням положень цього договору, а також-внесення змін в існуючу міжнародну валютну систему.

Спробуємо проаналізувати місце Міжнародного валютного фонду в існуючій міжнародній системі.

Як сказано вище, МВФ було створено на міжнародній валютно-фінансовій конференції ООН, що проходила з 01 по 22 липня 1944 р. в Бреттон-Вудсі (США, штат Нью Гемпшир). Конференція ухвалила Статті Угоди про МВФ, яка є його Статутом і набрала чинності 27 грудня 1945 р.; практичну діяльність Фонд розпочав з 1 березня 1947 р., у зв'язку з еволюцією світової валютної системи. За час свого існування МВФ перетворився в універсальну організацію, добився широкого визнання як головний міжнародний орган регулювання міжнародних валютно-кредитних відносин, авторитетного центра у міжнародного кредитування, координатора міждержавних кредитних потоків і гаранта платоспроможності країн-кредиторів. Одночасно він починає відігравати важливе значення у реалізації рішень «сімки» провідних держав Заходу, стає ключовою ланкою системи регулювання світової економіки, що формується, міжнародної координації, узгодження національних макроекономічних політик. Фонд зарекомендував себе активно функціонуючим світовим валютним інститутом, нагромадив великий і корисний досвід⁵.

Наступне, що слід проаналізувати для розкриття місця МВФ у міжнародній валютній системі, це питання про компетенцію цієї міжнародної організації.

Будь-яка міжнародна організація створюється державами для виконання певних завдань. Для цього вона наділена певною, чітко визначеною предметною і юрисдикційною компетенцією. Така компетенція, як правило, зафіксована в установчому акті. Організація в процесі своєї діяльності керується положеннями про компетенцію, оскільки, будь-яке їх порушення в процесі діяльності ставить її поза законом. Компетенція міжнародної організації проявляється, в першу чергу, через компетенцію її органів. З точки зору загальноправового розуміння - поняття компетенція включає у себе як сукупність прав і обов'язків, так і сукупність об'єктів, які контролює організація.

У міжнародно-правовій літературі є достатньо багато найрізноманітніших підходів до розуміння поняття компетенція міжнародної організації. Чи не найкраще його визначення дає Тункін Г.І., який відзначає, що необхідно розділяти два аспекти компетенції міжнародної організації: предметну та юрисдикційну. Перша регулює коло питань, що знаходяться у віданні організації, друга – юридичну силу актів організації із питань, що входять у предметну компетенцію. Держави-засновниці передають у відання міжнародної організації певне коло питань, котрі становлять для них особливий інтерес і до її створення були предметом двосторонньої чи багатосторонньої співпраці. Будучи закріпленим в установчому договорі, це коло питань стає предметною компетенцією міжнародної організації, при цьому, держави-учасниці не тільки самостійно визначають предметну юрисдикцію організації, але й встановлюють особливий порядок їх реалізації, доручаючи робити це тим чи іншим її органам.

Оскільки питання про повноваження органів міжнародного валютного фонду розглядатиметься у пункті, присвяченому внутрішньо-організаційному механізму, у даному пункті ми зосередимося на цілях, які переслідує МВФ у своїй діяльності, оскільки із них стає зрозуміло основна ідея, яку держави-засновниці хотіли втілити та які питання вирішити, заснувавши МВФ.

Відповідно до ст. 1 Статуту **МВФ переслідує наступні цілі:** 1) Сприяти розвитку міжнародного співробітництва у валютно-фінансовій сфері в рамках постійно діючої організації, що забезпечує механізм для консультацій і спільної роботи над міжнародними валютно-фінансовими проблемами. 2) Сприяти процесу розширення і збалансованого зростання міжнародної торгівлі і за рахунок цього, домагатися досягнення і підтримки високого рівня зайнятості і реальних доходів, а також-розвитку виробничих ресурсів усіх держав-членів, розглядаючи ці дії як першочергові завдання економічної політики. 3) Сприяти стабільності валют, підтримувати упорядкований валютний режим серед держав-членів і уникати використання девальвації валют з метою отримання переваги в конкуренції. 4) Надавати допомогу у створенні багатосторонньої системи розрахунків по поточних операціях між державами-членами, а також-в усуненні валютних обмежень, що перешкоджають росту світової торгівлі. 5) За рахунок тимчасового надання загальних ресурсів Фонду державам-членам, при дотриманні адекватних гарантій створювати в них стан упевненості, забез-

печуючи тим самим можливість виправлення диспропорцій в їх платіжних балансах без використання заходів, які можуть завдати шкоди добробуту на національному або міжнародному рівні.

б) Відповідно до вищевикладеного – скорочувати тривалість порушень рівноваги зовнішніх платіжних балансів держав-членів, а також зменшувати масштаби цих порушень.

Спробуємо більш детально їх проаналізувати.

1. *Сприяти розвитку міжнародного співробітництва у валютно-фінансовій сфері в рамках постійно діючої організації, що забезпечує механізм для консультацій і спільної роботи над міжнародними валютно-фінансовими проблемами.*

При розробці основних договорів, які лягли в основу існуючого правопорядку, досить багато уваги було присвячено вирішенню економічних проблем. Так, у преамбулі Статуту ООН говориться, що дана організація одним із завдань вбачає «сприяння економічному і соціальному прогресу» і, відповідно у ст.1 цього документа - як одна із цілей ООН записано «сприяння міжнародній співпраці у вирішенні міжнародних проблем економічного характеру». Крім того норми присвячені рівноправ'ю міжнародної економічної співпраці містяться і в інших статтях Статуту ООН⁷.

Як сказано вище МВФ є спеціалізованою установою ООН. І він частково (в частині валютно-фінансових відносин) реалізує завдання ООН. Серед іншого, МВФ виконує роль своєрідного форуму, де обговорюються найважливіші проблеми із приводу функціонування та розвитку існуючої міжнародної валютної системи.

Виділяють два основних види таких консультацій. Багатосторонні та двосторонні. Щодо першого виду, то можна виділити декілька їх типів. Найбільш розповсюдженими є періодичні багатосторонні консультації, які, як правило, проводяться раз на рік. У рамках цих консультацій держави звітують про стан справ у валютно-фінансовій сфері, подають дані про основні макроекономічні показники. У рамках реалізації статі 4 Статуту Фонду, МВФ публікує огляди – «Публічні інформаційні звіти» (Public Information Notices) для ознайомлення ділових кіл.

Ще одним типом багатосторонніх консультацій є обговорення Директоратом стану світової економіки, який, як правило, проводиться двічі на рік. У рамках цього заходу учасники обговорюють дві доповіді: «Перспективи розвитку світової економіки» та «Міжнародні ринки капіталу». Такі обговорення є аналізом глобальної економічної ситуації. У рамках таких заходів МВФ дає рекомендації, як для всіх держав учасниць, так і адресовані конкретним державам.

Крім цих періодичних багатосторонніх консультацій МВФ проводить спеціальні консультації із зацікавленими державами. Виділяють два типи таких консультацій. До першого відносять переговори з країнами, економічна політика яких має значний вплив на глобальну економічну систему. А, отже, і на міжнародну валютну систему. До таких, як правило, відносять держави Групи «G-20»⁸. Основним предметом консультацій є вивчення основних тенденцій розвитку економіки і, зокрема, валютної системи-з метою вироблення стратегії подальшого розвитку⁹. До другого типу відносять консультації із країнами, які потребують фінансової допомоги МВФ. У рамках таких переговорів експерти фонду виробляють рекомендації для урядів таких держав.

2. *Сприяти процесу розширення і збалансованого зростання міжнародної торгівлі і, за рахунок цього, домагатися досягнення і підтримки високого рівня зайнятості і реальних доходів, а також-розвитку виробничих ресурсів усіх держав-членів, розглядаючи ці дії як першочергові завдання економічної політики.*

Зниження курсу національної валюти призводить до того, що експортери при обміні виручки в іноземній валюті на національну отримують її більше, ніж раніше. Це дозволяє їм знижувати ціни на свою продукцію, що посилює конкурентоспроможність їх товарів на світових ринках і створює можливість для збільшення експорту товарів і послуг. У той же час імпортер при зниженому курсі національної валюти змушений витратити її більше при покупці товарів за кордоном.

З іншого боку, падіння валютного курсу національної валюти сприяє виникненню процесу інфляції, погіршує умови торгівлі (співвідношення між експортними та імпортними цінами), що завдає країні відчутні матеріальні втрати. У результаті багато країн маніпулюють валютними курсами як для вирішення своїх завдань у сфері економічного розвитку, так і для захисту від валютного ризику. Маніпулювання включає ряд механізмів -від штучного заниження або, навпаки, завищення курсів національних валют, використання різних режимів валютних курсів-до механізму інтервенцій з боку центральних банків¹⁰.

Саме тому Статут МВФ забороняє державам маніпулювати валютними курсами, що в довгостроковій перспективі повинно призвести до зростання міжнародної торгівлі та національних економік зокрема.

3. *Сприяти стабільності валют, підтримувати упорядкований валютний режим серед держав-членів і уникати використання девальвації валют з метою отримання переваги в конкуренції.*

Держава при вступі у МВФ бере на себе ряд зобов'язань. Так, Стаття 8 містить зобов'язання для держав-учасниць не вводити без згоди Фонду обмеження на здійснення платежів та переказів по поточних операціях платіжного балансу, а також-утримуватися від участі в дискримінаційних валютних угодах та не встановлювати декілька валютних курсів. Проте, це не означає, що держава не може встановлювати жодних обмежень. Насправді, валютні обмеження допускаються¹¹. Проте, лише у двох випадках: по-перше, таке право протягом перехідного періоду зберігають нові члени МВФ на підставі ст.. 7. По-друге, такі дії може вчиняти будь-яка держава-учасниця МВФ-після консультацій із Фондом, щодо валюти, яка визнана останнім дефіцитною.

4. Надавати допомогу в створенні багатосторонньої системи розрахунків по поточних операціях між державами-членами, а також-в усуненні валютних обмежень, що перешкоджають росту світової торгівлі.

Що ж стосується стабільності валют, то про це ми вже говорили вище. Проте, хотілося б зазначити, що МВФ не рекомендує державам застосовувати неекономічні заходи впливу на курс валюти¹². Проте, іноді-навіть економічні заходи, що проводяться в державі, вступають в протиріччя з правами іноземного інвестора чи власника валютних цінностей, наприклад-на вільне використання доходів у вільно конвертованій валюті¹³. До числа специфічних стандартів, що регулюють режим іноземних інвестицій, відноситься право невідкладного переведення у вільно конвертовану валюту як доходів від іноземних інвестицій, так і репатрійованого інвестованого капіталу, в тому числі компенсацій у випадках експропріації та націоналізації¹⁴.

Крім того, в тісній співпраці з Світовим банком і МВФ був розроблений «Кодекс належної практики по забезпеченню прозорості грошово-кредитної і фінансової політики». У цьому документі закріплено практику, яка, на думку Фонду, є доцільною, а, отже-дає можливість центральним банкам та іншим аналогічним інституціям діяти у відповідності із загальноприйнятими правилами. Серед іншого пропагується ідея розкриття макроекономічних показників з метою інформування інвесторів про існуючий стан справ¹⁵.

5. За рахунок тимчасового надання загальних ресурсів Фонду державам-членам при дотриманні адекватних гарантій створювати в них стан упевненості, забезпечуючи тим самим можливість виправлення диспропорцій в їх платіжних балансах без використання заходів, які можуть завдати шкоди добробуту на національному або міжнародному рівні.

МВФ відіграє важливу роль в регулюванні міжнародних валютно-кредитних відносин - шляхом надання кредитів і особливо надання країнам-кредиторам і боржникам посередницьких послуг, виконуючи функції координатора міжнародного кредитування та гаранта платоспроможності країн-боржників¹⁶. Приватні комерційні банки бачать в МВФ посередника, який сприяє розширенню їх кредитної діяльності та отриманню максимально високих прибутків. Домовленість про надання Фондом кредиту, його висновок про економічну політику і платоспроможності тої чи іншої держави розцінюються урядами, центральними і комерційними банками-як свідчення кредитоспроможності держави-позичальниці і міжнародної довіри до неї. Тому навіть невеликий кредит МВФ набуває ефект ланцюгової реакції, відкриваючи можливість відстрочки погашення боргів і залучення більших сум на світовому ринку позичкових капіталів. І, навпаки, відмова МВФ надати країні кредитну підтримку закриває їй доступ до цього ринку. Таким чином, відбувається фактичне узгодження кредитної політики МВФ з одного боку і головних кредиторів (як державних, так і приватних) - з іншого¹⁷.

Також слід відзначити, що на початку своєї діяльності, у кінці 40-х років-практично не було розвинутої системи міжнародних фінансових приватних ринків. Тому МВФ був джерелом коштів як для розвинутих країн, так і для країн, що розвиваються.

Протягом останніх 40-50-ти років одним з найцікавіших аспектів економічного розвитку у світі стала дуже швидка інтернаціоналізація приватного фінансового ринку¹⁸. І сьогодні більшість розвинутих країн не потребує фінансових ресурсів Фонду, оскільки вони мають доступ до приватних фінансових ринків¹⁹. Саме тому МВФ переключився на підтримку країн, що розвиваються. Відбулась переорієнтація МВФ від статусу, так би мовити, міжнародного банкіра до організації, що сприяє економічному розвитку країн, які самі не у змозі вийти на фінансові ринки і потребують офіційної підтримки Фонду.

Також слід підкреслити, що МВФ може надавати кредити не тільки державам, які мають проблеми з платіжним балансом для покриття такого дефіциту, але і для підтримки політики стабільності і реформ, метою якої є усунути саму причину виникнення згаданого дефіциту. Так, наприклад, під час азіатської фінансової кризи 1997-1998 р. МВФ надав Кореї кредит у розмірі 21 млрд. дол. США-на проведення структурних реформ у сфері управління публічними фінансами, що дало змогу цій державі уникнути негативних наслідків кризи²⁰.

б) Відповідно до вищевикладеного – скорочувати тривалість порушень рівноваги зовнішніх платіжних балансів держав-членів, а також зменшувати масштаби цих порушень.

Метою існування будь-якої норми міжнародного права, як і права загалом, є її реалізація, тобто - вплив на існуючі відносини. З метою забезпечення дотримання таких норм нерідко застосовують певні контрольні механізми.

Метою міжнародного валютного контролю є забезпечення виконання умов валютного регулювання МВФ при здійсненні валютних операцій. Наприклад, держави-учасниці МВФ взяли на себе зобов'язання не вводити валютних обмежень без згоди Фонду. Цей обов'язок закріплений у ст. 4 і 5 Статуту МВФ. При цьому, права Фонду у сфері контролю є достатньо обмеженими і, по суті, їх можна звести до контролю за обмеженням державами права на вільне здійснення поточних платежів. При цьому, із цієї сфери виключено право контролювати обмеження руху капіталу²¹.

Цікавим є той факт, що, навіть виявивши порушення МВФ, досить рідко застосовує санкції. По суті, можна назвати єдиний приклад – позбавлення членства Чехословаччини²².

Крім цілей прямо виділених у Статуті можна виділити і ряд інших.

1. МВФ реалізував прийнятну західними державами з ініціативи США, установку на демонетизацію золота та ослаблення його ролі у світовій валютній системі. Статті Угоди МВФ у редакції 1944 р. відводили золоту важливе місце в його ліквідних ресурсах. Відповідно до Статті 3-кожна країна при вступі до Фонду повинна була сплатити золотом внесок у розмірі 25% її квоти або 10% її офіційних золото-доларових резервів-в залежності від того, яка величина менша. Відповідно до статті VII МВФ надавалося право використовувати запаси золота для поповнення своїх валютних ресурсів, а це підвищувало ступінь ліквідності капіталу Фонду. Усі країни-члени повинні були встановити паритети своїх валют у певній кількості золота-як загального мірила вартості (Стаття IV, розділ 1, а); фіксований золотий вміст мала і одиниця СПЗ. Нарешті, Стаття IV, розділ 2, не дозволяла країнам-членам «купувати золото за ціною вище паритету плюс встановлену межу відхилення або продавати золото за ціною нижче паритету мінус встановлену межу відхилення, що забезпечувало підтримання ринкової ціни золота в доларах на рівні офіційно прийнятого.

Першим кроком на шляху усунення золота з повоєнного міжнародного валютного механізму стало припинення Сполученими Штатами в серпні 1971 р. продажів золота за долари, що належать офіційним органам інших країн. У відповідності з доповненням до статуту МВФ, яке набрало чинності у 1978 р., країни-члени Фонду не можуть використовувати золото як засоби вираження вартості їхніх валют (Стаття IV, розділ 2, в), так само, як і їх валютних паритетів, якщо вони будуть відновлені Фондом.

Одночасно були скасовані офіційна ціна золота в доларах і золотий вміст одиниці СПЗ. Відповідно до статті V, розділу 2, а, МВФ повинен керуватися у своїх діях «метою не допускати регулювання ціни або встановлення фіксованої ціни на ринку золота», що рівнозначно трактувало золото-як звичайний ринковий товар. За чинним нині Статутом внесок країн-членів золотом у розмірі 25% квоти замінений внеском в СПЗ і конвертованих валютах. 1/6 частина золотого запасу МВФ (близько 777,5 т) в 1977-1980 рр.. була повернута країнам-членам в обмін на їхні національні валюти за ціною 35 СПЗ за трійську унцію пропорційно їх квотам. Інша (1/6) частина була продана в 1976-1980 рр.. на відкритих аукціонах за ринковими цінами.

2. МВФ наділений з 1969 р. повноваженнями створювати «при виникненні довгострокової глобальної потреби в міжнародних ліквідних резервах» ліквідні кошти шляхом випуску «Спеціальних прав запозичень» 3 липня 1974 р. вартість СПЗ визначалася щоденно на основі «кошика» з шістнадцяти валют, з 1981 р. з п'яти валют. Після перегляду в 70-ті роки Статуту МВФ у країн-членів з'явилася можливість використовувати СПЗ для широкого кола операцій один з одним і з усіма визначеними Фондом власниками цих резервних активів за взаємною згодою, тобто без посередництва МВФ, як було раніше. Операції в СПЗ дають можливість країнам частково покривати дефіцит їх платіжних балансів.

У переглянутому в результаті Ямайської угоди статуті МВФ зафіксований обов'язок країн-членів «співпрацювати з Фондом та іншими країнами-членами, маючи на увазі, що їхня політика, щодо резервних активів буде узгоджуватися з цілями сприяння встановленню кращого міжнародного нагляду за міжнародною ліквідністю та перетворення СПЗ в головний резервний актив міжнародної валютної системи» (Стаття VIII, розділ 7). Передбачалося, що СПЗ будуть виступати-як альтернатива золота, долара, інших валют, як міжнародний резервний засіб. Планувалося також використовувати СПЗ - як універсальний вартісний еталон для встановлення паритетів грошових одиниць. Іншими словами, ставилася мета трансформувати СПЗ в основу міжнародного валютного механізму. Поки немає підстав говорити про реальний прогрес на шляху перебудови структури міжнародної валютної ліквідності шляхом уніфікації резервних активів на базі СПЗ²³.

Якщо говорити про форми діяльності МВФ, то в літературі виділяють наступні:

1) *інспектування* (пов'язане з переходом від паритетної до відкритої системи обміну валют). При цьому члени МВФ вирішили, що Фонд повинен розширити свою діяльність за межі мінової вартості, вивчати всі сфери економіки країн, які визначають розмір цієї вартості, і неупереджено давати оцінку економічної діяльності країн для всієї спільноти членів²⁴;

2) *консультації* (використовує три типи консультацій - щорічні, додаткові (може організувати Директор-розпорядник Фонду у випадках, якщо країна несподівано опиняється в складній економічній ситуації або є підозра, що її дії суперечать «Кодексу добропорядної валютної поведінки» і можуть завдати шкоди іншим країнам) та спеціальні (проводить з тими країнами, економічна політика яких значною мірою визначає стан світової економіки)²⁵;

3) *надання послуг фінансування*. *Безпосереднє фінансування здійснюється за допомогою таких механізмів:*

-резервний транш (перевищення квоти країни в МВФ над «скоригованою» сумою її валютних коштів, що знаходяться у фонді на рахунку загальних ресурсів);

-кредитні транші (МВФ надає кредити у вигляді чотирьох траншів, кожний з яких дорівнює 25 відсоткам квоти).

Висновки. Таким чином, підводячи підсумок, слід відзначити наступне:

1. Міжнародний валютний фонд є міжнародною міжурядовою організацією створеною державами для координації співробітництва держав у валютній сфері. Він виконує роль інституційної основи сучасної світової валютної системи.

2. До основних функцій організації належать: здійснення нагляду за узгодженою системою впорядкованого обміну національних валют, надання кредитів своїм членам на реорганізацію економіки для встановлення більш ефективного співробітництва й надання додаткових послуг країнам-членам (підвищення кваліфікації персоналу, технічна допомога в спеціалізованих сферах, інформаційне обслуговування).

3. З моменту створення-функції, завдання та повноваження МВФ зазнали суттєвих змін, які були пов'язані із зміною світової валютної системи. Фактично, до 70-х років ХХ ст.. повноваження Фонду були значно ширшими, що, загалом, давало можливість цій організації досить суттєво впливати на внутрішньодержавну валютну політику держав. Після внесення змін у статут Фонду він втратив ці повноваження, але отримав повноваження повністю контролювати обіг СПЗ.

4. Формами діяльності МВФ є: 1) інспектування (пов'язано з переходом від паритетної до відкритої системи обміну валют); 2) консультації (використовує три типи консультацій - щорічні, додаткові (може організувати Директор-розпорядник Фонду у випадках, якщо країна несподівано опиняється в складній економічній ситуації, або є підозра, що її дії суперечать «Кодексу добропорядної валютної поведінки», можуть завдати шкоди іншим країнам) та спеціальні (проводить з тими країнами, економічна політика яких значною мірою визначає стан світової економіки)); 3) надання послуг, фінансування.

¹ Brauchen wir den IMF noch? //Wirtschaftwoche. – Hamburg, 1997. – N 40. – 25 Sept. – S. 38

² Шумилов В.М. Международное экономическое право в контексте глобализации мировой экономики (проблемы теории и практики): Автореф. дис. ... докт. юрид. наук. - М., 2001. - С. 7.

³ Там же. - С. 30- 31.

⁴ Міжнародне публічне право: підручник /За ред. Репецького В.М. – Київ, Знання, 2011. - С. 22.

⁵ Erda O. Reform of IMF Conditionality: a Proposal for self-imposed conditionality// Journal of International Economic Law. – 2005. – Vol. 8. –Issue 2. -р. 509-519.

⁶ Тункин Г.И. Теория международного права.- М., 2000. - С. 149.

⁷ Курс международного права в 7 т. /глав. Ред.. В.Н. Кудрявцев. – Москва, Наука, 1990. - Т. 4. -С. 218.

⁸ Гаранкова Л. Новый этап в деятельности «Группы 20» по преодолению последствий финансового кризиса.// Деньги и кредит. – 2009. -№ 11. – С. 56-57.

⁹ Арсентьев Ю.А. Международные организационно-правовые механизмы кредитования и финансирования и Российской Федерации. Дис. канд.. юр. наук. - Москва, Российский университет дружбы народов, 2000. С. 61-63.

¹⁰ Петрова Г.В. Международное финансовое право: учебн. для вузов / Г.В. Петрова. – Москва: Издательство Юрайт. – 2009. – с.109.

- ¹¹ Baltensperge E. Cottier T. The Role of International Law in Monetary Affairs // *Journal of International Economic Law*. - Volume 13. - Issue 3. - P 919-923.
- ¹² Leskow R.B. The role of the International Monetary Fund in the liberalizations of capital movement // *Wisconsin International Law Journal*. - 1999. - Vol.17.- No. 3. - p. 515-517.
- ¹³ Ebke W. F. Article VIII, Section 2(b) of the IMF Articles of Agreement and International Capital Transfers: Perspectives from the German Supreme Court // *The International Lawyer*. - 1994. - Vol. 28. - No. 23. - p. 761-771.
- ¹⁴ Вельяминов Г.М. Международно-правовое регулирование иностранных инвестиций // *Правовое регулирование иностранных инвестиций в России*. М., 1995. С. 165.
- ¹⁵ Национальные банковские системы: Учебник / Под об. Ред. В. И. Рыбина - М., ИНФРА, 2009. - с. 271-272.
- ¹⁶ Martha R. S. J. Inability to Pay under International Law and under the Fund Agreement // *Netherlands International Law Review*. -1994. - Volume 41. - Issue 01. - p. 91-99.
- ¹⁷ Чехунов А.С. Совершенствование кредитных механизмов МВФ в условиях современного кризиса. *Terra economica*. 2010. - том 8. - № 3. - Часть 2. - С. 203
- ¹⁸ Братерский М.В. Экономические инструменты внешней политики и политические риски. - Москва, Издательский дом Государственного университета Высшей школы экономики, 2010. - С 41-66.
- ¹⁹ Современные глобальные проблемы / Отв. Ред. В.Г. Барановский, А.Д. Богатуров. - М, Аспект Прес, 2010. - с. 67-77.
- ²⁰ Смыслов Д. Реформирование мировой валютно-финансовой архитектуры: 1990-2000-е годы. - М., ИМЭМО РАН, 2009. - С. 93-94.
- ²¹ Петрова Г.В. Международное финансовое право: учебник для вузов. М., Издательство Юрайт; Высшее образование, 2009. - с. 164.
- ²² Палій Є. В. Правовий статус угод Міжнародного валютного фонду та Міжнародного банку реконструкції та розвитку. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. - Київ, 2009. - С.161.
- ²³ Carroll M.B. «SDR» - A Sui Generes Concept in International Monetary Law // *International Law*. - 1969-1970.- vol. 4 - p.269-273.
- ²⁴ МВФ. Информационная справка. Рекомендации по мерам политики и глобальный контроль. - Москва, 2010. - с.4.
- ²⁵ МВФ. Информационная справка. Консультации. - Москва, 2010. - с.1.
- ²⁶ МВФ. Информационная справка. Как МВФ оказывает помощь государствам. - Москва, 2010. - с.1-3.